

СИЛАБУС

Назва дисципліни: Українська ідентичність: історія, культура, мова

Мета дисципліни – формування у здобувачів високої культури професійного мовлення в межах офіційно-ділового і наукового стилів, відповідної комунікативної спроможності у сферах професійного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння мовою в різних видах мовленнєвої діяльності, вивчення фахової термінології як основи професійного мовлення, оволодіння методикою складання ділових паперів, засвоєння правописних та стилістичних норм сучасної української мови професійного спілкування.

Інтегральна компетентність

1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів і має комплексний характер.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Мова викладання	Семестр	Кредити ECTS / Тип дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Викладач	Навчальне навантаження
укр.	I	4,5 / обов'язкова	Турчак О.М., канд. філол. наук., доцент	135 год. (лекції – 28, практичні заняття – 6, самостійна робота: 88, інд.робота 13)
Результати навчання		Методи викладання, навчання		Форми оцінювання (поточний та підсумковий контроль)
1. РН-1. Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук		Лекція, дискусія за матеріалами лекції та вивчених літературних джерел		Участь у дискусії, усні відповіді на питання
РН-11.2. Вміти розробляти проектну документацію (техніко-економічне обґрунтування, технічне завдання,		Лекція, диспут, дискусія в групах		Участь у диспуті, участь у дискусії

бізнес-план, угоду, договір, контракт).		
Оцінка		
Підсумкова оцінка в результаті 100% постійного оцінювання:		
Поточне оцінювання (max 60 балів)		
Опитування / Участь у процесі спілкування – 20 балів		
Тестування – 10 балів		
Підсумкова модульна контрольна робота – 30 балів		
Загальні критерії поточного оцінювання		
Форма оцінювання	Кількість балів оцінювання	Дескриптори параметрів відповіді, представленої здобувачем
Опитування / Участь у процесі спілкування	18–20	Своєчасно вступає в розмову, завжди успішно починає, підтримує і завершує розмову. Більшість реплік – ініціативні. Активно обговорює проблему, робить пропозиції. Завжди активно підтримує розмову, адекватно реагує на репліки співрозмовника. Розвиває думку співрозмовника, коментує його пропозиції, адекватно реагує на аргументи. Активно пропонує варіанти вирішення проблеми. Підтверджує своє розуміння почутого, виявляє своє ставлення до запропонованого, уточнює незрозуміле. Успішно розкриває усі компоненти змісту. Формулює усі головні думки. Наводить релевантні приклади. Висловлює власні та загальноприйняті думки й обґрунтовує їх. Завжди чітко позначає зв'язки між думками. Мовлення структуроване, відсутня нелогічність думок. Успішно використовує різноманітні мовні засоби зв'язку. Висловлюється без помітних зусиль, без довгих пауз у межах тем, що обговорюються. Використовує правильні наголоси, мелодику, тембр, ритм і паузи для досягнення повного розуміння висловлювання співрозмовником. Уживає лексичні одиниці та граматичні структури відповідно до ситуацій спілкування, комунікативних намірів та функцій. Не робить лексичних та граматичних помилок.

	13–17	<p>У більшості випадків своєчасно вступає в розмову, досить ефективно її починає, підтримує та завершує. Адекватно реагує на репліки співрозмовника. Оцінює пропозиції співрозмовника, не завжди реагує на його аргументи. Синтезує висловлені варіанти вирішення проблеми. В окремих випадках не дає слова співрозмовнику, перебиває його. Іноді може повторити думку співрозмовника. Розкриває більшість головних компонентів змісту. Формулює більшість головних думок. У більшості випадків наводить релевантні приклади. Висловлює власні та загальноприйняті думки, більшість із них обґрунтовує. Не завжди вдало оперує необхідною та релевантною другорядною інформацією. Майже завжди чітко позначає зв'язки між думками. Мовлення в основному структуроване, спостерігаються окремі випадки порушення логічності думок. Успішно використовує потрібний обсяг мовних засобів зв'язку. Висловлюється досить вільно в межах тем, які обговорюються. Усвідомлює та виправляє власні помилки. У більшості фраз використовує правильні наголоси, мелодіку, тембр, ритм і паузи для досягнення достатнього розуміння сказаного співрозмовником. Уживає більшість лексичних одиниць та граматичних структур відповідно до ситуацій спілкування, комунікативних намірів та функцій. Робить окремі лексичні та граматичні помилки.</p>
--	-------	--

	6–12	<p>Не завжди доречно реагує на репліки співрозмовника. Переважно відповідає на запитання. Формулює окремі головні думки. Наводить приклади, але вони не завжди релевантні. Висловлює лише власну точку зору. Оперує лише необхідною інформацією. Описує, розповідає, не розкриваючи деталі, робить повідомлення. Більшість аргументів непереконливі. Робить довгі паузи через недостатність вивченого матеріалу. виправляє власні помилки, коли розуміє, що ці помилки призводять до нерозуміння сказаного. Робить помилки у вживанні наголосів, інтонаційних моделей, які у багатьох випадках перешкоджають розумінню сказаного. Уживає лексичні одиниці та граматичні структури, які не завжди відповідають ситуаціям спілкування, комунікативним намірам та функціям. Робить лексичні та граматичні помилки, що викликають нерозуміння сказаного</p>
	1–5	<p>Мовчить у відповідь на поставлені запитання або продукує висловлювання у формі однієї короткої репліки. Не робить свій внесок у вирішення проблеми. Приклади відсутні. Не висловлює власної думки. Оперує лише мінімальною необхідною інформацією. Створює висловлювання з однієї-двох фраз. Висловлюється із помітними зусиллями. Робить довгі паузи через добір лексики та формулювання змісту. Допускає помилки в наголошуванні слів. Робить багато лексичних та граматичних помилок, що ускладнюють або унеможлиблюють розуміння.</p>

	8–10	<p>Відповідь співвідноситься із соціокультурними нормами спілкування, потребує незначного редагування і характеризується правильністю передачі змісту; логічністю та послідовністю викладу думок; збереженістю темо-рематичних зв'язків; чіткою структурою та організацією; наявністю прагматичної та соціокультурної адаптації (у разі потреби); наявністю невеликої кількості незначних змістових помилок (неточностей, буквалізмів).</p> <p>Відповідь потребує незначного редагування мовного оформлення на граматичному рівні й характеризується коректним і доцільним використанням граматичних структур; наявністю незначних граматичних помилок, (у вживанні прийменників тощо).</p> <p>Відповідь потребує незначного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні й характеризується коректним і доцільним використанням засобів логічного зв'язку; наявністю незначних пунктуаційних помилок</p>
Тестування	5–7	<p>Відповідь частково співвідноситься із соціокультурними нормами спілкування, потребує часткового редагування змісту й характеризується частковою правильністю передачі змісту; логічністю та послідовністю викладу думок; незначним порушенням темо-рематичних зв'язків; чіткою структурою та організацією; наявністю невеликої кількості змістових помилок (неточностей, незрозумілостей, буквалізмів).</p> <p>Відповідь потребує значного редагування мовного оформлення на граматичному рівні та характеризується некоректним і недоцільним уживанням граматичних структур; наявністю граматичних помилок.</p> <p>Відповідь потребує значного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні й характеризується некоректним і недоцільним уживанням засобів логічного зв'язку; наявністю пунктуаційних помилок.</p>

	1–4	<p>Відповідь мало співвідноситься із соціокультурними нормами спілкування, потребує значного редагування змісту; незначним порушенням логічності та послідовності; незначним порушенням темо-рематичних зв'язків; чіткою структурою та організацією; відсутністю прагматичної чи соціокультурної адаптації (у разі потреби); наявністю певної кількості змістових помилок (неточностей, незрозумілостей, викривлень, буквалізмів, порушень смислових зв'язків).</p> <p>Відповідь потребує значного редагування мовного оформлення на граматичному рівні та характеризується некоректним і недоцільним уживанням граматичних структур; наявністю великої кількості граматичних помилок.</p> <p>Відповідь потребує значного редагування мовного оформлення на синтаксичному рівні й характеризується некоректним і недоцільним уживанням засобів логічного зв'язку; наявністю пунктуаційних помилок.</p>
Підсумкова модульна контрольна робота	25–30	Здобувач повно та ґрунтовно засвоїв усі теми навчальної програми, уміє вільно та самостійно викласти зміст усіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми. Глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно зробив усі тестові завдання.
	20–24	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно зробив більшість тестових завдань.
	14–19	Здобувач у цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно зробив половину тестових завдань.

	8–13	Здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно зробив меншість тестових завдань.
	1–7	Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми, допускає при цьому суттєві помилки. Правильно зробив окремі тестові завдання.

Загальні критерії оцінювання екзамену

Оцінка за національною (чотирибальною) шкалою	Шкала рейтингу Університету імені Альфреда Нобеля	Оцінка за шкалою ЄКТС	Характеристики представленої здобувачем відповіді
5 (відмінно)	90-100	A	<ul style="list-style-type: none"> – Відповідь здобувача безпосередньо стосується поставленого питання або проблеми; – представляє цілісну аргументацію, що демонструє поглиблені знання; – здобувач співвідносить теорію з практикою; – відсутні помилки; – є елемент оригінальності; – здобувач демонструє знання різноманітних підходів до вирішення перекладацьких проблеми; – відповідь містить оцінку методологічних аспектів, здобувач демонструє усвідомленість обмеженості наявних знань; – здобувач правильно й обґрунтовано ухвалює необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; – уміє реалізувати теоретичні засади дисципліни в практичних цілях; – може аналізувати та зіставляти дані на основі набутих знань та умінь; – за час навчання під час проведення практичних занять, виконання індивідуальних / контрольних завдань здобувач проявив уміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись у дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються.
4 (дуже добре)	82-89	B	<ul style="list-style-type: none"> – відповідь здобувача безпосередньо стосується поставленого питання або проблеми;

			<ul style="list-style-type: none"> – представляє цілісну аргументацію, що демонструє знання відповідної інформації; – здобувач демонструє деяку здатність співвідносити теорію з практикою; – демонструє власні аргументи, які не є простим повторенням довідкових матеріалів; – відсутні будь-які серйозні помилки або упущення; – здобувач демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми; – уміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною; – за час навчання під час проведення практичних занять, виконання індивідуальних / контрольних завдань та пояснення ухвалених рішень, дає вичерпні пояснення.
4 (добре)	75-81	С	<ul style="list-style-type: none"> – відповідає на запитання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропоновані в рекомендованих джерелах; – відповіді зрозумілі, правильні, але з обмеженнями; – є деякі незначні упущення та неточності, але без серйозних помилок; – уміє пояснити основні положення виконаних завдань – помилки у відповідях не є системними; – здобувач знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення для практичних занять, під час виконання індивідуальних / контрольних завдань у межах дисципліни, що вивчається.
3 (задовільно) 3 (достатньо)	67-74 60-66	D E	<ul style="list-style-type: none"> – відповідь здобувача має недостатню аргументацію; – відповідь неповна; – є деякі помилки у відповіді; – частини питання, що розглядається, залишаються без відповіді; – відповіді можуть бути надмірно короткими і, можливо, у вигляді приміток; – допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. – здобувач із труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни;

			– виконання практичних / контрольних / індивідуальних завдань значно формалізоване: відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
2 (незадовільно)	35-59	FX	– відповіді не вистачає цілісного розуміння проблем, порушених у питанні; – важлива інформація у відповіді була не надана і є частини, які не стосуються питання; – відповіді занадто короткі; – здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час виконання практичних завдань переважно були неправильними та необґрунтованими; – цілісність розуміння матеріалу з дисципліни в здобувача відсутня.

Зміст

Змістовий модуль 1

Тема 1. Літературна мова як основа ділового та професійного спілкування. Стилiстична диференціяція української літературної мови

Поняття літературної мови та її норми. Літературна мова як основа ділового та професійного спілкування. Час виникнення та основні етапи розвитку української мови. Особливості писемного професійного мовлення. Стилiстична диференціяція української мови. Поняття про стиль мови та мовний стиль. Основні логіко-лексичні риси офіційно-ділового та наукового стилів сучасної української літературної мови, сфери їх застосування.

Тема 2. Особливості української орфографії у професійному мовленні та її значення для правильного оформлення ділових паперів

Вживання великої літери у назвах, характерних для професійного мовлення. Правила вживання апострофа і м'якого знака у текстах документів. Подвоєння та подовження приголосних звуків. Спрощення у групах приголосних. Правопис прізвищ. Утворення, правопис та відмінювання імен по батькові. Правопис складних слів-термінів та географічних назв. Правопис термінів іншомовного походження.

Документ як основний вид офіційно-ділового стилю. Вимоги до документа. Реквізит як елемент документа. Поділ документів за структурними ознаками. Критерії класифікації документів. Документи, що обслуговують наукову та професійну діяльність особи: документи щодо особового складу, довідково-інформаційні документи, обліково-фінансові документи, документи з господарсько-договірної діяльності, організаційні документи, розпорядчі документи.

Тема 3. Особливості лексичного складу української літературної мови у професійному мовленні

Поняття про терміни і професіоналізми як невід'ємну складову частину професійного мовлення. Правопис, вживання та утворення графічних скорочень, абревіатур і складноскорочених слів. Абревіатури фахових термінів у певній професійно-орієнтованій галузі. Книжні та іншомовні слова у документах. Особливості співвідношення змісту багатозначних слів з контекстом. Особливості використання синонімів у професійному мовленні. Поняття про пароніми, труднощі їх засвоєння у професійному спілкуванні.

Тема 4. Українська фразеологія та її місце у професійному мовленні. Українська лексикографія. Словотвір у діловій мові

Типи фразеологічних одиниць в українській мові. Джерела української фразеології. Наукова та професійна фразеологія, її місце у діловій документації. Українська лексикографія. Типи словників. Роль словників у складанні ділових паперів. Особливості словотвору у професійному мовленні. Правопис префіксів та суфіксів. Зміни голосних та приголосних при словозміні та словотворенні.

Змістовий модуль 2

Тема 5. Українська морфологія. Роль морфологічних засобів у ділових паперах

Особливості вживання іменників у професійному мовленні. Особливості давального та кличного відмінків іменників в офіційно-діловому стилі. Вживання іменників-термінів чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини у професійному мовленні. Особливості запису цифрової інформації. Правопис та відмінювання числівників. Узгодження числівників з іменниками. Особливості використання в ділових паперах прикметників, займенників та дієслів.

Тема 6. Синтаксичні особливості професійного мовлення

Особливості синтаксичного складу ділових паперів. Узгодження присудка з підметом. Складні випадки керування у словосполучення професійного мовлення. Особливості використання прийменникових конструкцій. Дієприкметникові та дієприслівникові звороти, особливості їх вживання у документах. Вставні і вставлені слова, словосполучення та речення в діловому мовленні.

Тема 7. Особливості української пунктуації у ділових паперах

Особливості пунктуації у професійних текстах (в середині речень та між елементами текстів). Розділові знаки при звертаннях. Розділові знаки при відокремлених та уточнювальних членах речення. Однорідні члени речення та розділові знаки при них. Складне речення. Розділові знаки у складних реченнях. Розділові знаки при прямій мові. Діалог. Оформлення списків літератури.

Тема 8. Особливості усного професійного спілкування

Загальні ознаки усного мовлення. Характеристика видів усного професійного спілкування (прийом відвідувачів; телефонна розмова, телефонний етикет; ділові засідання, етика ділового спілкування). Усне публічне мовлення. Жанри та види публічних виступів. Окремі зауваження до мови публічного виступу. Орфоепічні та акцентологічні норми в усному спілкуванні. Засоби милозвучності української мови. Поняття про мовний етикет та різноманітність його засобів.

Література

Основна

1. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2019. – 640 с. (базовий підручник).
2. Турчак О. М. Ділова українська мова / О.М. Турчак. – Дніпро: УАН, 2017. – 160 с.
3. Плотницька І.М. Ділова українська мова: [Навч. посібник]. 4 видання/ І.М. Плотницька. – К.: Центр навчальної літератури, 2022. – 260 с.

Додаткова

1. Дубічинській В., Васенко Л., Кринець О. Фахова українська мова. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 450 с.
2. Культура фахового мовлення: [Навч. посібник] / [За ред. Н.Д. Бабич]. – Чернівці: Книги – XXI, 2014. – 526 с.
3. Турчак О.М. Українська мова професійного спрямування: Збірник вправ та завдань для студентів усіх спеціальностей / О.М. Турчак. – Дніпропетровськ: ДУЕП, 2013. – 96. с.

Політика курсу

Відвідування занять з дисципліни «Українська ідентичність: історія, культура, мова» та виконання всіх оголошених завдань є обов'язковими. Поточний контроль знань та оцінювання успішності навчання відбувається згідно з розподілом балів за всі форми роботи.

З метою підвищення поточного оцінювання допускається перекладання контрольних завдань (за винятком завдань модульного контролю). Здійснюється таке перекладання під час чергової консультації викладача, але не пізніше ніж наступного тижня після оголошення результатів. Під час виконання завдань рекомендується працювати самостійно та надавати різні можливі варіанти. Категорично забороняється використання електронних програм-перекладачів (не плутати з електронними словниками) та списування в однокласників, оскільки таке виконання не буде враховане та оцінене.

Здобувач має усвідомити, що академічна недоброчесність є неприпустимою. Викриття будь-якого порушення академічної доброчесності під час виконання будь-якого завдання призведе до його нульової оцінки. Порушення академічної доброчесності на екзамені призведе до негативної оцінки за весь курс. Всі суперечливі питання, у разі їх виникнення, можуть бути врегульовані шляхом звернення до Комісії з академічної доброчесності та етики, відповідно до п. 4.9 Положення про організацію освітнього процесу.

Бажано уникати запізнення на заняття та/або відсутності без поважної причини, але, у разі виникнення форс-мажорних ситуацій, слід повідомити про це одного з однокласників з подальшим інформуванням викладача. Виконання домашніх (самостійних) завдань у разі пропуску занять (з будь-якої причини) залишається обов'язковим. Здобувач повинен виконати завдання та надати його викладачеві під час консультації протягом 1 тижня, починаючи з моменту, коли здобувач знову розпочав відвідувати заняття.

За умови офіційно оформленого на початку семестру індивідуального графіка навчання, виконання завдань, їх подання та оцінювання відбувається відповідно до цього графіка.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу». Підсумковий семестровий контроль знань здобувачів проводиться як сумарне оцінювання за результатами всіх ПМК, проведених протягом семестру, та результатів екзамену. Рішення про недопуск до екзамену ухвалюється викладачем (недостатня кількість балів) та/або керівником загального деканату (фінансова заборгованість).

Протягом вивчення курсу здобувачі можуть звернутися до викладача з пропозиціями щодо вдосконалення курсу (доповнення тем, зміни методів викладання, форм оцінювання та ін.). Дані пропозиції можуть бути висловлені усно або письмово (електронною поштою, коментарі у Google Classroom). Для вирішення будь-якого питання, яке пов'язане із вивченням даної дисципліни, здобувач може звернутися до викладача усно – в ауд. 2408 або письмово (olena.turchak@duan.edu.ua) або до гаранта ОПП (bartashevaska@duan.edu.ua).